

Recenzja pracy doktorskiej mgr Mateusza Strzeleckiego

dr hab. Christian Danowicz

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina: instrumentalistyka

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, pismo z dnia 30 marca 2021 r.

Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz.U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz.1365, art.14 ust. 2 pkt. 2.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. K. i G. Bacewiczów w Łodzi, podjętej na posiedzeniu w dniu 14 marca 2018 roku w sprawie :

- wszczęcia na wniosek Pana mgr Mateusza Strzeleckiego przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka;
- wyznaczenia promotora w w/w przewodzie

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. K. i G. Bacewiczów w Łodzi, podjętej na posiedzeniu w dniu 14 marca 2018 roku w sprawie :

- wyznaczenia recenzentów w w/w przewodzie

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017r. , poz.1789) oraz par.1 ust. 1-5 Rozporządzenia ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, (Dz. U. 2018 poz. 261) Rada Wydziału posiada uprawnienia do prowadzenia przewodów na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka.

Pismo, informujące o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pana mgr Mateusza Strzeleckiego pod tytułem *Utwory kameralne Karola Rathausa jako egzemplifikacja twórczości kompozytora w kontekście stylistyki i walorów brzmieniowych* zostało sygnowane datą 5 kwietnia 2018 roku i podpisem dziekana Rady Wydziału Instrumentalnego – dr hab. Tomasz Król prof. AM.

Do pisma Rektora z dnia 30 marca 2021 roku dołączona została następująca dokumentacja:

- uchwała w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego;
- uchwała w sprawie wyznaczenia promotora;
- uchwały w sprawie wyznaczenia recenzentów;
- 1 egzemplarz pracy doktorskiej;
- 1 egzemplarz dokumentacji dorobku kandydata (wykaz prac twórczych i dorobku artystycznego itd.);

Złożona przez kandydata, mgr Mateusza Strzeleckiego, praca doktorska, oraz dokumentacja dorobku w pełni odpowiadają wymaganiom ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

(Dz.U. z 2017r., poz.1789) oraz par.1 ust. 1-5 Rozporządzenia ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, (Dz. U. 2018 poz. 261).

Dane o Kandydacie:

Mateusz Strzelecki urodził się 23 września 1989 w Radomiu. Jest absolwentem Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie na Wydziale Instrumentalno-Pedagogicznym w Białymstoku.

W roku 2013 został wyróżniony stypendium JM Rektora dla najlepszych studentów UMFC w Warszawie oraz stypendium przyznany przez Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego.

W trakcie wyjazdu w ramach europejskiego programu "Sokrates - Erasmus" doskonalił swoje umiejętności na Universitat der Kunste w Berlinie w klasie prof. Tomasza Tomaszewskiego.

Doktorant, razem z zespołem kameralnym M&M&M zdobył główną nagrodę na międzynarodowym konkursie w Wilhelmshaven w 2012 roku.

Brał udział w wielu projektach orkiestrowych pod batutą wybitnych dyrygentów, jako muzyk tutti ale także jako koncertmistrz

Doktorant prowadzi bogatą działalność artystyczną jako kameralista oraz ma na swoim koncie liczne występy solowe w kraju i za granicą.

Obecnie prowadzi klasę skrzypiec w Radomiu w Zespole Szkół muzycznych im. Oskara Kolberga.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pana mgr Mateusza Strzeleckiego pod tytułem *Utwory kameralne Karola Rathausa jako egzemplifikacja twórczości kompozytora w kontekście stylistyki i waltorów brzmieniowych* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

Karol Rathaus: Sonata na skrzypce i fortepian n.1 op.14

Suita op. 27

Sonata na skrzypce i fortepian n.2 op. 43

Dedykacja i Allegro op.64

Wykonawcy: Mateusz Strzelecki -skrzypce, Paweł Ślązak-fortepian

Informacje dot. miejsca i daty realizacji oraz nazwisko reżysera dźwięku nie zostały podane.

Interpretacje i wybór wyżej wymienionego programu stanowią udaną próbę podjęcia wyzwania w dorobku artystycznym mgr Mateusza Strzeleckiego. Mimo faktu że utwory Karola Rathausa niewątpliwie rzadko pojawiają się w programach koncertowych, wykonawcy udowadniają, że jest to kompozytor który zasługuje na większe niż dotychczas zainteresowanie.

Interpretacje wybranych utworów są pełne zróżnicowań dynamicznych, kontrastów artykulacyjnych a współpraca między muzykami jest bardzo finezyjna. Mateusz Strzelecki zaskakuje słuchacza wykorzystaniem ciekawych barw i śmiało można stwierdzić że podszedł do tego repertuaru świadomie, dojrzałe i z pasją. Wyobraźnia skrzypka jest olbrzymia a prowadzenie fraz ma zawsze logiczny, narracyjny przebieg. Szczególne wrażenie zrobiła na mnie interpretacja Dedykacji i drugiej części drugiej sonaty, w których wykonawcy, wykorzystując szeroką gamę barw i utrzymując wzajemny dialog, tworzą unikalną atmosferę.

Fragmentami brakuje mi osobiście wirtuozowskiego polotu, zwłaszcza w szybkich i wysokich przebiegach w pierwszej sonacie i w pierwszej części drugiej sonaty.

W nagraniu pojawia się też kilka niedociągnięć intonacyjnych zwłaszcza w dwudźwiękach i przebiegach chromatycznych obu sonat, które w mojej opinii nie powinny zostać dopuszczone przez osobę realizującą dźwięk.

Nie mniej jednak, wykonawcy podjęli ogromne wyzwanie wybierając utwory zupełnie nieznanego kompozytora XX wieku i przyznają że płyty wysłuchałem z wielkim

zainteresowaniem. Tu nie wystarczy konwencjonalna wiedza i umiejętności wyniesione ze szkoły. Taka praca wymaga nowatorskiego spojrzenia na muzykę, wnikliwej analizy partytury i artystycznej wyobraźni. Mateusz Strzelecki razem z Pawłem Ślęzakim w pełni przekonali mnie że warto sięgać po kompozycje Karola Rathausa i mam nadzieje że dzięki tej pracy doktorskiej będą one znacznie częściej wybrzmiewały.

Opis dzieła jest komplementarnym uzupełnieniem nagrania. Należy zwrócić uwagę na wyjątkowo obszerny dobór materiału badawczego, który ukazuje szerokie spektrum dokumentowanej tematyki. Mateusz Strzelecki zdobył materiały dostępne tylko w USA. Dzięki udostępnieniu tych nieznanych dotąd w Polsce dokumentów, praca ma jeszcze większą wartość merytoryczną i naukową. Rozprawa doktorska zatytułowana *Utwory kameralne Karola Rathausa jako egzemplifikacja twórczości kompozytora w kontekście stylistyki i walorów brzmieniowych* składa się z trzech rozdziałów, wprowadzenia, podsumowania i bibliografii. Praca liczy sobie 255 stron. W moim odczuciu Doktorant dokonał świadomej decyzji wyboru badanych utworów i starał się je wnikliwie opisać w swojej dysertacji. Muszę jednak zaznaczyć, że zaskoczyła mnie decyzja o braku tytułów rozdziałów. Nie spotkałem się jeszcze z takim zabiegiem w pracy doktorskiej i zastanawiam się czy jest on świadomy czy został przeoczony przez autora.. Niestety powoduje to duże utrudnienie w zrozumieniu tezy doktoranta, gdyż praca jest mniej przejrzysta.

Pierwszy rozdział stanowi biograficzną część pracy. Zostają tu podane najważniejsze informacje o edukacji muzycznej Karola Rathausa, o wpływach stylistycznych Awangardy Wiedeńskiej na jego twórczość i o pierwszych sukcesach kompozytorskich w Berlinie, gdzie mieszkał po studiach. Autor opisuje jak K. Rathaus zostaje zmuszony do emigracji i wyczuwając narastające nastroje ksenofobiczne wyjeżdża wraz z rodziną do Stanów Zjednoczonych. Ciekawa ale również dyskusyjna jest poruszana przez autora pracy kwestia narodowości kompozytora. Według autora pracy Rathaus był i czuł się Polakiem, chociaż w niektórych publikacjach można znaleźć informacje że był kompozytorem Niemieckim.

W rozdziale drugim, również bez tytułu, autor pracy analizuje narzędzia kompozytorskie Rathausa dzięki którym uzyskuje on oryginalne brzmienia i kształtuje

własny styl. Według autora pracy Rathaus czerpał z tradycji niemieckiego romantyzmu, ale szukał ciągle nowych brzmień i kolorów rozszerzając stopniowo system Dur-moll i rozwijając wirtuzerię. Doktorant opisuje różne aspekty stylu kompozytorskiego Rathausa jak zestawianie kontrastującej ze sobą artykulacji, przebieg zmian agogicznych czy budowanie ekspresji przy użyciu naturalnych właściwości barwowych skrzypiec.

W trzecim rozdziale autor pracy poddaje wnikliwej analizie wybrane utwory nagrane na płycie CD. Analiza jest bardzo szczegółowa ale można też docenić subiektywne sugestie skrzypka które są ciekawe i uzasadnione. Nie mam wątpliwości co do tego, że autor wykonał ogromną pracę intelektualną którą słyhać również w jego grze na skrzypcach.

Konkluzja

Praca doktorska Pana mgr Mateusza Strzeleckiego stanowi wartościowy element służący popularyzacji niezwykle interesującej twórczości Karola Rathausa. Udowodniona teza że zastosowane techniki gry wpływają na zróżnicowanie stylistyczne utworów Rathausa i pozwalają określić charakter wyrazu muzycznego daje kolejnym wykonawcom dodatkowy klucz do zrozumienia języka muzycznego kompozytora. Praca doktorska została pod względem kompozycji tematu prawidłowo i merytorycznie opracowana. Zawiera głęboką wiedzę nie tylko instrumentalną ale przede wszystkim analitycznie teoretyczną. Wynikająca z treści opisu wiedza autora w pełni wykazuje znajomość przedmiotu prezentowanej tematyki. Można stwierdzić, że badane dzieła należą do jednych z ciekawszych skrzypcowych utworów kameralnych XX wieku, a prezentacja dzieła artystycznego, mimo słyszalnych niedociągnięć intonacyjnych, potwierdza zadowalające umiejętności instrumentalne doktoranta.

W związku z powyższym stwierdzam, że przedłożona praca spełnia wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zm.) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora sztuki.

Pracę doktorską mgr Mateusza Strzeleckiego przyjmuję

C. Dmochowicz